

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

OPINIE

RADA

OPINIA RADY

w sprawie zaktualizowanego programu stabilności na lata 2009–2013 przedstawionego przez Hiszpanię

(2010/C 146/01)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych⁽¹⁾, w szczególności jego art. 5 ust. 3 (w odniesieniu do PS),

uwzględniając zalecenie Komisji,

po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

PRZEDSTAWIA NINIEJSZĄ OPINIĘ:

- (1) W dniu 26 kwietnia 2010 r. Rada zbadała zaktualizowany program stabilności Hiszpanii na lata 2009–2013.
- (2) Po ponad dziesięciu latach silnego wzrostu PKB w 2009 r. w Hiszpanii nastąpiła poważna recesja. Pogorszenie koniunktury było spowodowane gwałtownym spadkiem popytu krajowego odzwierciedlającym ograniczenie zaburzeń równowagi makroekonomicznej nagromadzonych podczas fazy wysokiej koniunktury i zaostrzyło się w wyniku światowego kryzysu finansowego. W szczególności zakończyła się szeroko zakrojona akcja kredytowa, a sektor prywatny szybko zwiększył swój poziom oszczędności; przerośnięty sektor mieszkaniowy kurczył się zarówno z powodu niższych cen, jak i osłabienia aktywności; obniżył się wysoki poziom deficytu bilansu płatniczego; osłabieniu uległa presja inflacyjna.

Pogorszenie koniunktury doprowadziło do bardzo poważnego spadku liczby miejsc pracy i wzrostu stopy bezro-

bocia. Obecny kryzys bardzo negatywnie wpływa również na hiszpańskie finanse publiczne. Oprócz słabnącej aktywności gospodarczej rozwój sytuacji budżetowej odzwierciedla akomodacyjną reakcję polityczną polegającą na wdrożeniu znacznych środków stymulacyjnych. Już w 2008 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych przekroczył 3 % PKB i na tej podstawie w marcu 2009 r. wszczęto procedurę nadmiernego deficytu. Ostatni dotychczas etap tej procedury polegał na wydaniu przez Radę w grudniu 2009 r. zmienionego zalecenia na podstawie art. 126 ust. 7 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w którym wzywa się Hiszpanię do likwidacji nadmiernego deficytu do 2013 r. Głównym wyzwaniem na przyszłość będzie kontynuacja dostosowań, w tym ograniczania deficytu bilansu płatniczego oraz równoważenia źródeł wzrostu PKB przez przesunięcie nacisku z popytu krajowego, a zwłaszcza sektora mieszkaniowego, na sektor zagraniczny. Będzie to wymagało reform służących zwiększeniu wydajności i wzrostu potencjalnego PKB, a także trwałego tworzenia miejsc pracy. Jednocześnie należy zwiększyć konkurencyjność, m.in. za pomocą właściwych środków polityki obniżania kosztów, tj. ograniczonego wzrostu wynagrodzeń oraz narzutów stosowanych wobec partnerów handlowych. Te strukturalne problemy dotyczące konkurencyjności oraz czynniki związane z cyklem koniunkturalnym, odzwierciedlające silny wzrost gospodarczy przewyższający wzrost u głównych partnerów handlowych, spowodowały znaczny deficyt obrotów bieżących, który powiększył się znacznie w ciągu ostatniego dziesięciolecia, osiągając szczytowy, dwucyfrowy poziom w 2007 r., a następnie zmniejszając się prawie o połowę w 2009 r. Ponadto, o ile dotychczas sektor publiczny łagodził ostre cięcia w sektorze prywatnym, obecnie nie ma możliwości kontynuowania takich działań bez dalszego naruszania stabilności budżetowej. W związku z tym dalsza realizacja wiarygodnej i trwałej strategii konsolidacji budżetowej stanowi główne wyzwanie na nadchodzące lata.

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1. Dokumenty przywołane w niniejszym tekście są dostępne na następującej stronie internetowej: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/index_en.htm

- (3) Choć spadek faktycznego PKB, jaki odnotowano w warunkach obecnego kryzysu, ma charakter cykliczny, to poziom produktu potencjalnego również uległ negatywnemu wpływowi. Kryzys może też wpłynąć na wzrost potencjalny w średniej perspektywie, za sprawą zmniejszenia inwestycji, ograniczeń w dostępie do kredytu i wzrostu bezrobocia strukturalnego. Skutki kryzysu gospodarczego nałożą się ponadto na negatywny wpływ starzenia się społeczeństwa na produkt potencjalny i stabilność finansów publicznych.

W tej sytuacji istotne będzie przyspieszenie tempa reform strukturalnych w celu wsparcia potencjalnego wzrostu. W szczególności duże znaczenie dla Hiszpanii ma podjęcie reform w obszarze rynku pracy, edukacji, konkurencji w sektorze usług i energii elektrycznej oraz efektywnej działalności badawczo-rozwojowej.

- (4) Scenariusz makroekonomiczny będący podstawą programu zakłada, że po spadku realnego PKB o 0,3 % w 2010 r. nastąpi jego wzrost o 1,8 % w 2011 r. oraz średnio o 3 % w latach 2012 i 2013. Przyspieszenie będzie stymulowane głównie popytem krajowym przy pewnym dodatkowym wsparciu ze strony sektora zagranicznego. Z dostępnych obecnie informacji wynika⁽¹⁾, że scenariusz ten jest oparty na nieco optymistycznych założeniach dotyczących wzrostu PKB na 2010 r. i na wyraźnie optymistycznych założeniach w odniesieniu do kolejnych lat. W szczególności przewidywany wzrost popytu krajowego może być mniej intensywny w nadchodzących latach z uwagi na rozmiary trwających dostosowań strukturalnych, w szczególności, choć nie tylko, malejący udział inwestycji mieszkaniowych w aktywności gospodarczej. Przedstawione w programie prognozy dotyczące ograniczenia inflacji wydają się realistyczne. Przewiduje się, że potrzeby związane z zadłużeniem zagranicznym netto ulegną dalszemu zmniejszeniu w okresie objętym programem, co odzwierciedla ograniczenie dużej nierównowagi zewnętrznej Hiszpanii.
- (5) W programie oszacowano, że w 2009 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł 11,4 % PKB. Znaczny wzrost deficytu z poziomu 4,1 % PKB w 2008 r. odzwierciedla w dużej mierze wpływ kryzysu na finanse publiczne, w tym działania automatycznych stabilizatorów, ale wynika również z zastosowania środków stymulacyjnych odpowiadających 2¼ % PKB, które przyjęto zgodnie z Europejskim planem naprawy gospodarczej. Zgodnie z programem planuje się, że polityka budżetowa przybierze charakter restrykcyjny w roku 2010 i w późniejszych latach objętych programem, zgodnie z zalecaną przez Radę strategią wyjścia, również z myślą o dokonaniu korekty nadmiernego deficytu do 2013 r. i przywróceniu stabilności finansów publicznych.
- (6) Zgodnie z programem docelowy poziom deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2010 r. wynosi

9,8 % PKB, a więc znacznie więcej niż deficyt na poziomie 8,1 % PKB planowany w budżecie na 2010 r. To pogorszenie o 1,7 punktu procentowego PKB odzwierciedla sytuację wyjściową z 2009 r. Ustawa budżetowa na 2010 r. obejmuje pewną liczbę działań dyskrejonalnych zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków oraz rozpocznie konsolidację budżetową w Hiszpanii. Jeśli chodzi o dochody, budżet obejmuje m.in. podniesienie stawek VAT od lipca 2010 r., zwiększoną progresywność opodatkowania oszczędności oraz tymczasowe zmniejszenie podatków od MŚP sprzyjające wzrostowi zatrudnienia. Uwzględnia się w nim także dodatkowy wpływ podwyżek podatków od alkoholu i tytoniu wprowadzonych w połowie 2009 r. Po stronie wydatków do budżetu włączono częściowe przedłużenie obowiązywania nowego pakietu inwestycyjnego przeznaczanego dla samorządów lokalnych odpowiadającego ½ % PKB. Oczekuje się, że oszczędności w bieżących wydatkach, w wysokości ¾ % PKB, skompensują z nadwyżką te wydatki na inwestycje. Ponadto budżet odzwierciedla wycofanie dużej liczby tymczasowych środków stymulacyjnych wdrożonych w 2008 r., takich jak zmniejszenie opodatkowania dochodów z pracy przez wprowadzenie ulgi podatkowej dla osób fizycznych. Oczekuje się, że łączny wpływ wycofania tymczasowych środków stymulacyjnych oraz wprowadzenia nowych działań dyskrejonalnych zaplanowanych na 2010 r. spowoduje poprawę salda budżetowego o nie więcej niż 1¾ punktu procentowego PKB w 2010 r., co byłoby zgodne z zaleceniem Rady z dnia 2 grudnia 2009 r. przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7. Oprócz działań zawartych w budżecie na 2010 r., oczekuje się, że konsolidację wzmocni tzw. „plan działań natychmiastowych” na 2010 r., co spowoduje zmniejszenie planowanych w ustawie budżetowej na 2010 r. wydatków o 0,5 % PKB. Kurs polityki budżetowej w 2010 r., mierzony zmianą salda strukturalnego, tj. salda w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe, będzie restrykcyjny, zapewniając poprawę sytuacji o 2 punkty procentowe PKB.

- (7) Głównym celem średniookresowej strategii budżetowej jest obniżenie deficytu do poziomu poniżej wartości referencyjnej wynoszącej 3 % PKB do 2013 r. zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 2 grudnia 2009 r. przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7.

W aktualizacji programu docelowy deficyt wynosi – odpowiednio – 7,5 %, 5,3 % oraz 3 % PKB w latach 2011, 2012 i 2013. Oczekuje się silnego wsparcia konsolidacji w końcowych latach okresu objętego programem dzięki zatwierdzonemu w dniu 29 stycznia 2010 r. tzw. „planowi oszczędnościowemu” dla administracji centralnej na lata 2011–2013, który zostanie szczegółowo przedstawiony w najbliższych miesiącach, oraz jeszcze niezatwierdzonym umowom ramowym, które zawierają wiele nowych środków służących obniżeniu wydatków na szczeblu regionalnym i lokalnym. Celem głównych propozycji zawartych w tym pakiecie jest: (i) praktycznie zamrożenie naboru pracowników w sektorze publicznym; (ii) trwałe ograniczenie zużycia pośredniego, transferów i innych wydatków o 1 punkt procentowy PKB; (iii) zmniejszenie nakładów brutto na środki trwałe o 0,9 % PKB; oraz (iv) obcięcie dotacji o 0,5 % PKB. Zgodnie z programem, średniookresowym celem budżetowym pozostaje utrzymanie

⁽¹⁾ Ocena uwzględnia w szczególności prognozę służb Komisji z jesieni 2009 r., a także inne informacje, które uzyskano od tego czasu, takie jak śródrokresowa prognoza służb Komisji z 2010 r.

równowagi budżetowej w trakcie całego cyklu koniunkturalnego. Zważywszy na najnowsze prognozy i poziom zadłużenia, średniookresowy cel budżetowy jest bardziej niż wystarczająco zgodny z celami paktu. W programie nie przewidziano jednak jego realizacji w okresie objętym programem.

- (8) Wyniki budżetowe mogą okazać się gorsze od prognozowanych w całym okresie objętym programem. Zagrożenia te wydają się relatywnie mniejsze w 2010 roku, ale stają się bardziej istotne w roku 2011 i później. Chociaż zawarte w aktualizacji prognozy makroekonomiczne są jedynie nieznacznie optymistyczne w 2010 r., to stają się wyraźnie optymistyczne w późniejszym okresie. Niepewna jest także sytuacja zapowiedzianych działań konsolidacyjnych, w szczególności po 2010 r., które nadal znajdują się na etapie propozycji i muszą zostać bardziej szczegółowo określone, przyjęte i wdrożone. Występuje dodatkowe zagrożenie związane z wynikami budżetowymi rządów regionalnych i samorządów lokalnych, choć umowy ramowe mają je ograniczyć.
- (9) Szacuje się, że dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2009 r. wyniósł 55,2 % PKB, znacznie wzrastając z poziomu 39,7 % w roku poprzednim. Do zwiększenia wskaźnika zadłużenia, oprócz dużego wzrostu deficytu i spadku wzrostu PKB, przyczyniła się znaczna wartość rezydualna zmiany długu odzwierciedlająca przede wszystkim wsparcie kredytowe.

Zgodnie z prognozami wskaźnik zadłużenia wzrośnie o dalsze 19 punktów procentowych w okresie objętym programem, w 2010 r. przekroczy określoną w traktacie wartość referencyjną i osiągnie 74 % PKB do roku 2013, głównie z powodu stałych wysokich deficytów sektora instytucji rządowych i samorządowych. Zmiany wskaźnika zadłużenia mogą być jednak mniej korzystne niż przewidziano w aktualizacji programu, biorąc pod uwagę zagrożenia związane ze scenariuszem makroekonomicznym i celami budżetowymi, potrzebę restrukturyzacji sektora finansowego oraz – w mniejszym stopniu – niepewność co do wpływu gwarancji udzielonych w ramach programu pomocy finansowej. Tendencja wzrostowa długu związana z działaniami podjętymi w celu wsparcia sektora finansowego mogłaby jednak zostać odwrócona w przypadku powodzenia programu wsparcia i operacji finansowych z nim związanych.

- (10) Ze średniookresowych prognoz dotyczących długu, w których zakłada się jedynie stopniowy powrót tempa wzrostu PKB do poziomów przewidywanych przed kryzysem oraz przywrócenie obciążeń podatkowych do przedkryzysowego poziomu i które uwzględniają przewidywany wzrost wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa, wynika, że przewidziana w programie strategia budżetowa – w obecnej formie i bez dalszych zmian polityki – umożliwiłaby ustabilizowanie relacji długu do PKB w terminie do 2020 r.
- (11) Długoterminowy wpływ starzenia się społeczeństwa na budżet jest wyraźnie powyżej średniej UE, co wynika głównie z bardzo dużego wzrostu udziału wydatków na emerytury w PKB w nadchodzących dekadach. Szacowana

w programie sytuacja budżetowa w 2009 r., która jest znacznie gorsza od sytuacji wyjściowej z poprzedniego programu, potęguje wpływ starzenia się społeczeństwa na zachwianie stabilności finansów publicznych. Odnotowano fakt, że w celu wstępnego sfinansowania części przyszłych wydatków emerytalnych gromadzono aktywa w ramach funduszu rezerw emerytalnych. Do zmniejszenia zagrożeń dla stabilności finansów publicznych w długim okresie, które w sprawozdaniu Komisji z 2009 r. na temat długoterminowej stabilności finansów publicznych⁽¹⁾ oceniono jako wysokie, przyczyniłoby się osiągnięcie nadwyżek pierwotnych w perspektywie średnioterminowej oraz realizacja reform strukturalnych.

Zgodnie z programem w dniu 29 stycznia 2010 r. rząd zaproponował w ramach paktu z Toledo reformę emerytalną, która obejmuje m.in. następujące elementy: (i) stałe podnoszenie wieku emerytalnego do 67 lat oraz możliwość połączenia innych parametrów obecnego systemu z tym wydłużeniem życia zawodowego; (ii) wzmacnianie powiązań pomiędzy składkami a świadczeniami (w tym możliwość ustanowienia rachunków hipotetycznych w części systemu); (iii) elastyczniejszy związek pomiędzy dodatkowymi dobrowolnymi programami emerytalnymi a publicznym systemem zabezpieczenia społecznego; oraz (iv) wystarczająca i skuteczniejsza polityka pomocy rodzinie.

- (12) Chociaż średniookresowe ramy budżetowe stanowiły przydatne narzędzie wspierania wieloletniego planowania budżetowego i przyniosły ogólnie dobre wyniki w przeszłości, wyniki te pogorszyły się począwszy od 2008 r. Istniejące krajowe ramy budżetowe zostały wzmocnione dzięki reformie wprowadzonej w 2007 r. ustawą o stabilności budżetowej ustanawiającą zasadę stabilności budżetowej w trakcie całego cyklu koniunkturalnego. Dzięki temu możliwe było określenie celów budżetowych w oparciu o etap cyklu koniunkturalnego. W 2009 r. margines elastyczności tych przepisów został maksymalnie wykorzystany, ponieważ w drodze wyjątku zezwolono regionalnym i lokalnym organom administracji na przedstawianie wyższych deficytów od deficytów pierwotnie przewidzianych w ramach budżetowych. Jednak zatwierdzenie z regionami i samorządami umów ramowych na rzecz stabilności finansów publicznych przyczyniło się – po pełnym wdrożeniu – do ustanowienia instrumentu pozwalającego przyjmować i monitorować ich plany restrukturyzacji wydatków o podobnej treści co plan administracji centralnej.
- (13) W programie podkreśla się znaczenie jakości finansów publicznych jako głównego elementu strategii wyjścia w Hiszpanii. W tym względzie w programie przedstawiono pewne reformy, których celem jest poprawa gospodarności i skuteczności wydatków sektora instytucji publicznych

⁽¹⁾ W konkluzjach Rady z dnia 10 listopada 2009 r. na temat stabilności finansów publicznych „Rada apeluje do państw członkowskich, by w przygotowywanych programach stabilności i konwergencji skupiły się na strategiach ukierunkowanych na stabilność” oraz „wzywa Komisję, by wraz z Komitetem Polityki Gospodarczej i Komitetem Ekonomiczno-Finansowym kontynuowała opracowywanie metod służących ocenie długoterminowej stabilności finansów publicznych, tak aby były one gotowe na czas przed przygotowaniem kolejnego sprawozdania na temat stabilności”, które jest przewidziane na rok 2012.

i samorządowych, a także zmiana struktury systemu podatkowego. Po stronie dochodów reformy te obejmują zmiany struktury hiszpańskiego systemu podatkowego, takie jak wycofanie ulg podatkowych od dochodów z pracy, zwiększoną progresywność opodatkowania oszczędności oraz podniesienie stawek VAT. Po stronie wydatków priorytetowo traktuje się wydatki produktywne, zwłaszcza na edukację oraz badania i rozwój, oraz konieczność ograniczenia pośredniego spożycia publicznego, co odzwierciedla spadek o 4,3 punkty procentowe PKB w latach 2011–2013.

(14) Ogólnie rzecz biorąc, określona w programie strategia budżetowa na 2010 r. jest zasadniczo zgodna z zaleceniem Rady z dnia 2 grudnia 2009 r. przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7. Począwszy od 2011 r., zważywszy na zagrożenia, strategia budżetowa może jednak nie być w pełni zgodna z zaleceniem Rady przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7. Chociaż strategia budżetowa zmierzająca do obniżenia deficytu do poziomu poniżej 3 % PKB – w obecnej formie – jest zgodna z zaleceniami, to biorąc pod uwagę wyżej wymienione zagrożenia, dokonanie korekty nadmiernego deficytu w wyznaczonym terminie nie jest jeszcze zapewnione, a średni wysiłek fiskalny może nie wystarczyć do osiągnięcia zalecanego minimalnego poziomu $1\frac{1}{2}$ % PKB rocznie w całym okresie. W szczególności strategia budżetowa jest obciążona ryzykiem ze względu na optymistyczny scenariusz makroekonomiczny po 2010 r., co może spowodować, że wzrost gospodarczy przyczyni się do konsolidacji budżetowej w mniejszym zakresie niż przewidziano w programie. Ponadto należy w bardziej szczegółowy sposób określić ścieżkę korekty po 2010 r. pod kątem przyjęcia konkretnych środków. Strategia budżetowa może także nie być wystarczająca do przywrócenia spadkowej tendencji wskaźnika zadłużenia. W celu uniknięcia tych zagrożeń należy wesprzeć strategię w pełni określonymi działaniami po 2010 r. oraz wystarczająco wzmocnić plany na końcowe lata okresu objętego programem. Wydaje się to właściwe także z uwagi na prognozowany szybki wzrost wskaźnika zadłużenia oraz wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa, a także na wyzwania związane z osiągnięciem przez Hiszpanię trwałej korekty.

(15) Jeśli chodzi o wymagania odnośnie do danych określone w kodeksie postępowania dotyczącym programów stabilności i konwergencji, w programie odnotowano brak pewnych danych obowiązkowych i opcjonalnych⁽¹⁾. W zaleceniu z dnia 2 grudnia 2009 r. przyjętym na podstawie art. 126 ust. 7, które ma na celu likwidację nadmiernego deficytu, Rada wezwała także Hiszpanię do przedstawienia sprawozdania z postępów poczynionych w realizacji zaleceń Rady w oddzielnym rozdziale aktualizacji programów stabilności⁽²⁾.

Podsumowując, należy stwierdzić, że obecny kryzys ma poważny wpływ na hiszpańskie finanse publiczne, przy bardzo wysokim deficycie przewidywanym na 2009 r. i szybko rosnącym wskaźniku zadłużenia sektora instytucji rządowych

i samorządowych. Celem przedstawionym w aktualizacji programu stabilności jest kontynuacja znacznej konsolidacji budżetowej począwszy od 2010 r. z zamiarem obniżenia deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych do poziomu 3 % PKB do roku 2013. Konsolidacja budżetowa ma zasadnicze znaczenie, ponieważ rosnące deficyty budżetowe i dług mogą szkodzić trwałemu wzrostowi gospodarczemu w perspektywie średnioterminowej. Ponadto poprawa długoterminowej stabilności budżetowej powinna mieć priorytetowy charakter także w świetle prognozowanego wysokiego wzrostu wydatków publicznych związanych ze starzeniem się społeczeństwa. Realizacja ambitnej ścieżki konsolidacji może jednak wymagać dodatkowych wysiłków, w szczególności w świetle wyraźnie optymistycznych założeń makroekonomicznych oraz związanego z nimi zagrożenia, że wzrost gospodarczy przyczyni się do konsolidacji budżetowej w mniejszym stopniu niż zakładano, oraz możliwych trudności w uzyskaniu zakładanego poziomu dochodów w końcowych latach okresu objętego programem. Jednocześnie ścieżka korekty nie znajduje pełnego wsparcia w postaci konkretnych działań w latach następujących po roku 2010. Prawidłowo funkcjonujące ramy budżetowe, obejmujące regulację relacji między poszczególnymi poziomami sektora instytucji rządowych i samorządowych, stanowią istotny instrument wspierający realizację ambitnych planów konsolidacyjnych w sytuacji znacznej decentralizacji budżetowej. Ponadto dalsza poprawa jakości finansów publicznych jest ważna również ze względu na wspieranie płynnego dostosowania gospodarki w kontekście konieczności skorygowania istniejących zaburzeń równowagi makroekonomicznej, a zwłaszcza nierównowagi zewnętrznej, przede wszystkim przez doprowadzenie do wzrostu potencjalnego PKB, sprzyjanie tworzeniu miejsc pracy i zwiększanie konkurencyjności.

W świetle powyższej oceny oraz zalecenia z dnia 2 grudnia 2009 r. przyjętego na podstawie art. 126 ust. 7 TFUE, wzywa się Hiszpanię do:

- (i) rygorystycznego wdrażania ambitnych planów budżetowych przewidzianych w programie w celu dokonania korekty nadmiernego deficytu do 2013 r., przy wsparciu tych planów konkretnymi działaniami w latach następujących po 2010 r., oraz gotowości do przyjęcia dodatkowych działań konsolidacyjnych w przypadku potwierdzenia się zagrożeń związanych z faktem, że scenariusz makroekonomiczny zawarty w programie jest bardziej optymistyczny niż scenariusz, na którym opiera się zalecenie wydane na podstawie art. 126 ust. 7; a także wykorzystania zgodnie z zaleceniem w sprawie likwidacji nadmiernego deficytu wszelkich dodatkowych możliwości niezależnych od wysiłków fiskalnych, począwszy od lepszych warunków gospodarczych, w celu przyspieszenia redukcji wskaźnika zadłużenia brutto do poziomu wartości referencyjnej wynoszącej 60 % PKB;
- (ii) poprawy długoterminowej stabilności finansów publicznych m.in. przez wdrożenie reform systemu emerytalnego proponowanych przez rząd w związku z prognozowanym wzrostem wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa i szybkim wzrostem wskaźnika zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych;
- (iii) zapewnienia skutecznego wspierania realizacji przedstawionych średniookresowych planów budżetowych na

⁽¹⁾ W szczególności nie zostały przedstawione dane na temat wydajności pracy, przepracowanych godzin oraz działań jednorazowych i tymczasowych.

⁽²⁾ Hiszpania zasadniczo dostosowała się do tego zalecenia, choć sprawozdania nie zamieszczono w osobnym rozdziale, lecz włączono do rozdziału na temat średniookresowej strategii budżetowej.

wszystkich szczeblach sektora instytucji rządowych i samorządowych przy pomocy ram budżetowych oraz ścisłego monitorowania zgodności z celami budżetowymi w ciągu całego roku;

(iv) zadbania o to, by działania w zakresie konsolidacji budżetowej zmierzały także do dalszej poprawy jakości finansów

publicznych wobec konieczności dalszego korygowania istniejących zaburzeń równowagi makroekonomicznej.

Hiszpanię wzywa się ponadto do lepszego stosowania się do wymagań odnośnie do danych określonych w kodeksie postępowania.

Porównanie głównych prognoz makroekonomicznych i budżetowych

		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Realny PKB (zmiana w %)	PS luty 2010	0,9	- 3,6	- 0,3	1,8	2,9	3,1
	KOM listopad 2009	0,9	- 3,7	- 0,8	1,0	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	1,2	- 1,6	1,2	2,6	1,2	2,6
Inflacja HICP (%)	PS luty 2010	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.
	KOM listopad 2009	4,1	- 0,4	0,8	2,0	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.
Luka produktowa ⁽¹⁾ (% potencjalnego PKB)	PS luty 2010	0,6	- 3,5	- 4,4	- 3,2	- 1,6	- 0,2
	KOM listopad 2009	0,8	- 2,8	- 3,6	- 2,6	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	0,8	- 2,3	- 3,4	nd.	nd.	nd.
Wierzytelności/zadłużenie netto wobec reszty świata (% PKB)	PS luty 2010	- 9,1	- 4,9	- 4,2	- 3,8	- 3,6	- 3,5
	KOM listopad 2009	- 9,1	- 4,5	- 3,7	- 3,3	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	- 9,2	- 6,6	- 5,8	- 5,4	nd.	nd.
Dochody sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS luty 2010	37,0	34,6	35,7	36,7	37,5	38,3
	KOM listopad 2009	37,0	34,0	35,6	36,0	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	37,0	37,5	38,3	38,7	nd.	nd.
Wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS luty 2010	41,1	46,1	45,5	44,2	42,8	41,3
	KOM listopad 2009	41,1	45,2	45,6	45,3	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	40,4	43,3	43,1	42,6	nd.	nd.
Saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS luty 2010	- 4,1	- 11,4	- 9,8	- 7,5	- 5,3	- 3,0
	KOM listopad 2009	- 4,1	- 11,2	- 10,1	- 9,3	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	- 3,4	- 6,2	- 5,7	nd.	nd.	nd.
Saldo pierwotne (% PKB)	PS luty 2010	- 2,5	- 9,6	- 7,7	- 4,9	- 2,3	0,1
	KOM listopad 2009	- 2,5	- 9,4	- 7,6	- 6,3	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	- 1,9	- 4,1	- 2,9	- 1,9	nd.	nd.
Saldo w ujęciu uwzględnia- jącym zmiany cykliczne ⁽¹⁾ (% PKB)	PS luty 2010	- 4,3	- 9,9	- 7,9	- 6,1	- 4,6	- 2,9
	KOM listopad 2009	- 4,4	- 10,0	- 8,5	- 8,1	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	- 3,7	- 5,2	- 4,2	nd.	nd.	nd.

		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Saldo strukturalne ⁽²⁾ (% PKB)	PS luty 2010	- 4,3	- 9,9	- 7,9	- 6,1	- 4,6	- 2,9
	KOM listopad 2009	- 4,1	- 9,3	- 8,5	- 8,1	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	- 3,3	- 4,6	- 4,2	nd.	nd.	nd.
Dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS luty 2010	39,7	55,2	65,9	71,9	74,3	74,1
	KOM listopad 2009	39,7	54,3	66,3	74,0	nd.	nd.
	PS styczeń 2009	39,5	47,3	51,6	53,7	nd.	nd.

Uwagi:

(1) Podane w programie wartości luki produktowej oraz salda w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne zostały przeliczone przez służby Komisji na podstawie informacji zawartych w programach.

(2) Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe. Zgodnie z najnowszym programem dane na temat działań jednorazowych i tymczasowych są niedostępne, natomiast według prognozy służb Komisji z jesieni 2009 r. działania te wynoszą - 0,3 % PKB w 2008 r. i 0,7 % PKB w roku 2009.

Źródło:

Program stabilności (PS); prognozy służb Komisji z jesieni 2009 r. (KOM); obliczenia służb Komisji.